

Nr 145.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om årlig redovisning för riksdagen av de automatiskt växande utgifterna.

(4:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *E. Lithander* väckt motion, nr 109, har hemställts, att riksdagen ville besluta hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville genom statsverkspropositionen eller på annat sätt i mån ske kan i största möjliga utsträckning hålla riksdagen årligen underrättad om beräknad slutsumma på de automatiskt växande utgifterna i jämförelse med tidigare dylika utgifter.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom motionären framhållit innehöll 1938 års statsverksproposition — vid sidan av sedvanlig finansplan för budgetåret 1938/39 — också en mera allmänt hållen beräkning över de belopp, varmed statsutgifterna under de två därefter följande budgetåren kunde antagas komma att automatiskt växa. Det räknades därvid med att redan fattade riksdagsbeslut skulle öka utgifterna för budgetåret 1939/40 med cirka 19 och för budgetåret 1940/41 med cirka 34 miljoner kronor. De största stegringarna föllo på fattade beslut om folkpensionering och lärarlöner. Å andra sidan utgick man då ifrån att dessa båda summor skulle kunna betydligt reduceras genom att försvarsutgifterna minskades med cirka 16 miljoner kronor för vardera året. Även 1936 och 1937 års statsverkspropositioner hava innehållit liknande kalkyler över de automatiska utgiftsstegringar som under de närmaste budgetåren kunna förutses.

Utskottet.

Den sedermera skedda utvecklingen visar emellertid vanskligheterna för att med något större mått av tillförlitlighet kunna verkställa dylika beräkningar.

Självklart måste det vara av största intresse att genom beräkningar av den beskaffenhet motionären antytt erhålla närmare belyst, huru en gång fattade beslut sträcka sina återverkningar framåt och statsfinansiellt binda för framtiden. Av alldeles särskilt värde bör detta vara vid det förberedande budgetarbetet inom finansdepartementet, och redan på grund härav synes skäl föreligga för antagande, att här berörda angelägenhet skall tillbörligt beaktas utan särskild framställning från riksdagen.

Vad utskottet sålunda anfört har också sin tillämpning på nya reformförslag, som kunna antagas efterhand draga med sig utgiftsstegringar. Önsk-

värt är självfallet, att även dylika förslag vid framläggandet åtföljas av liknande utredning.

Utan att underskatta det i motionen berörda spörsmålets stora budgetära betydelse kan utskottet dock ej finna tillräckliga skäl föreligga för en särskild hänvändelse i frågan till Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 109 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 april 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 144.
